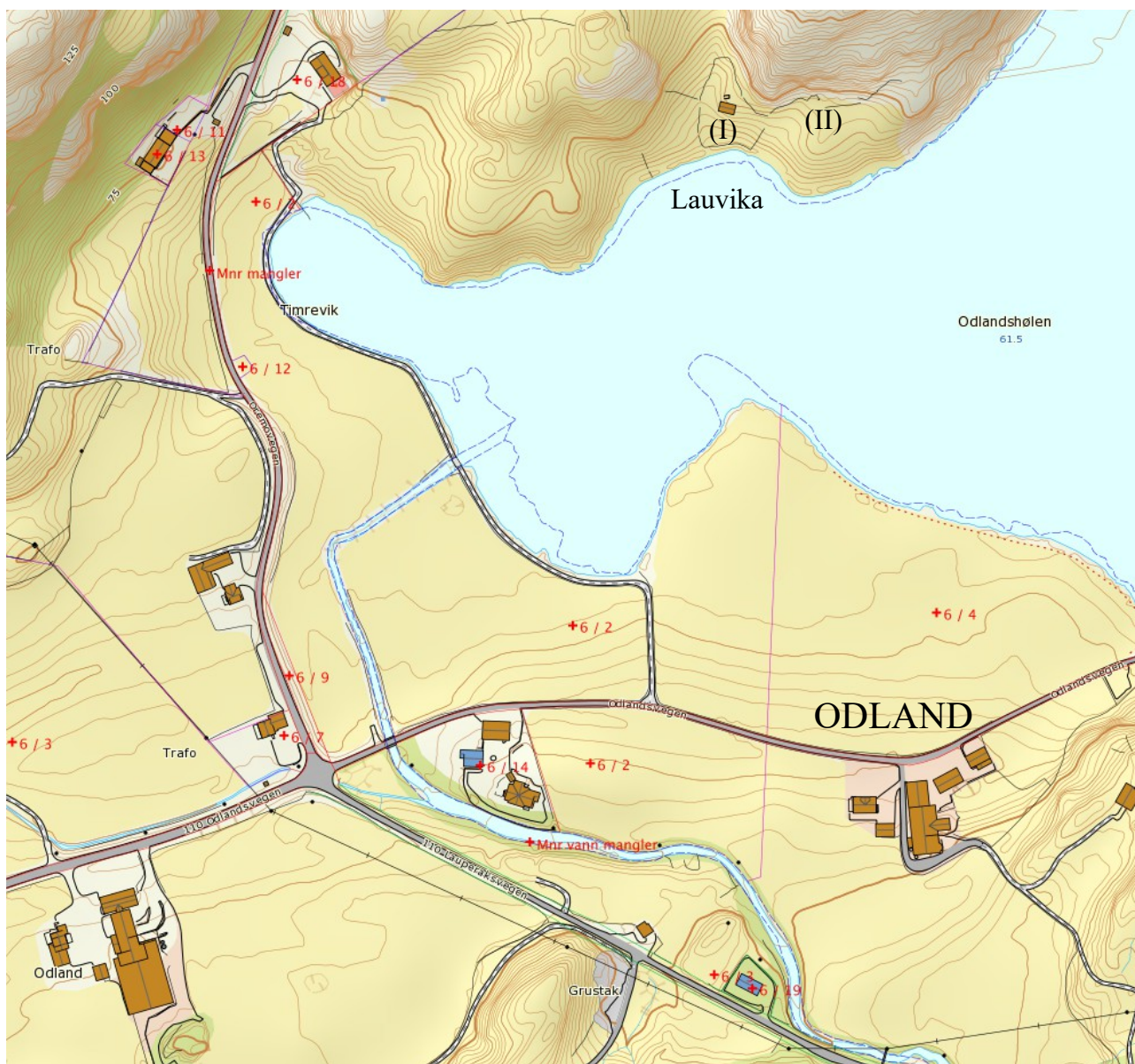

Lauvika i 2017

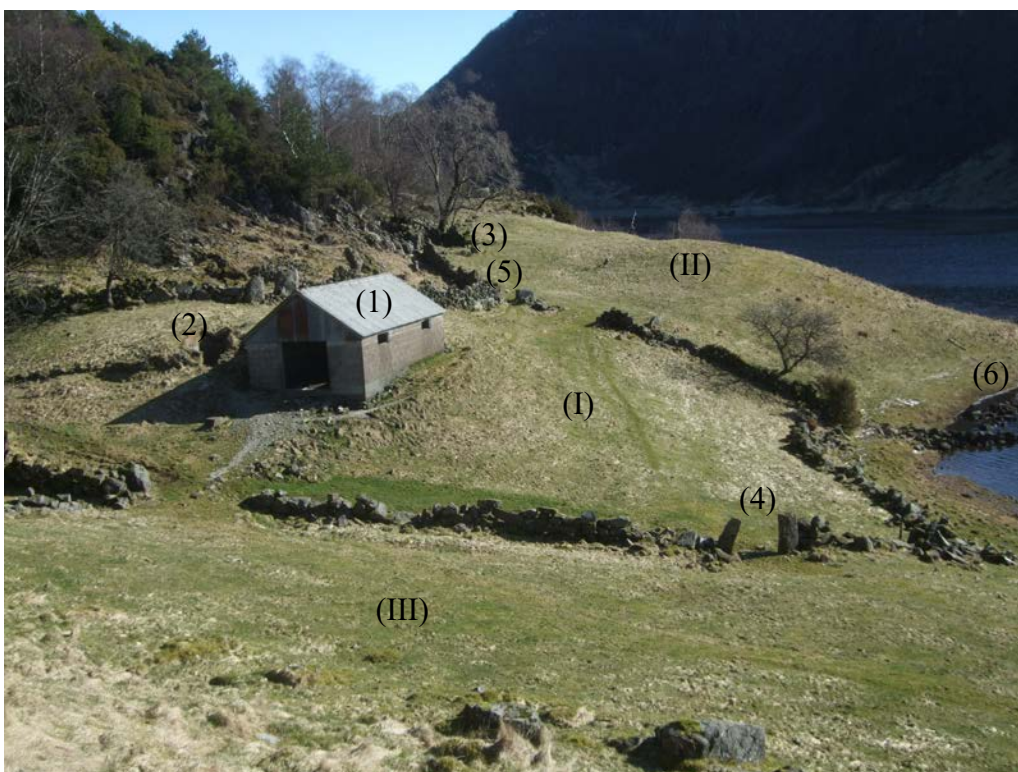
En husmannsplass på Odland

av
Paul Tengesdal

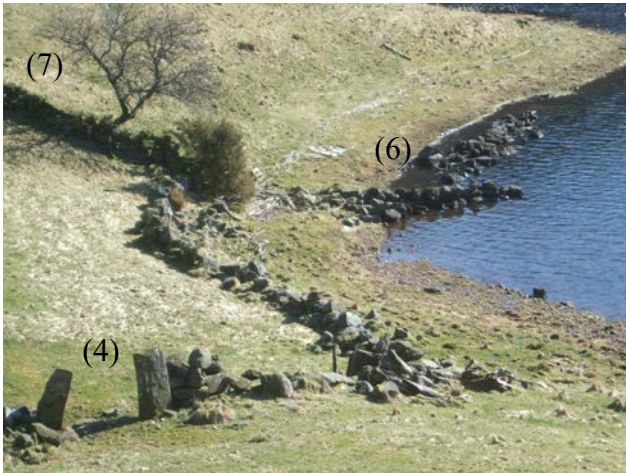

Husmannsplassen Lauvika ligg ved Odlandshølen rett nord av hvor det gamle klyngetunet på Odland var. I dag står det bare grunnmurer igjen og steingjerder som vitner om tidligere busetting. (I) viser hvor bustadhuset stod, og (II) viser plassen for fjøs og låve. Denne artikkelen forteller om plassen og om folk som budde der.

SLIK LAUVIKA SER UT I DAG

*Lauvika sett mot øst.
Innmarka (I) hvor de hadde åkeren, vollen (II) og utmarka (III).
Og videre ser vi; (1)=her stod bustadhuset, (2)=potetkjeller, (3)=fjøs og låve, (4)=inngangsporten,
(5)=grind til utmarka, (6)=båttø.*

*Langs hele gjerdet (7) mellom åkeren og vollen var det plantet kirsebærtrre, men også steder langs utmarksgjerdet. Vi ser inngangsporten (4) med store portstolper, rett ved siden stod et gammelt og stort grantre, og nede ved vatnet var båtstø (6).
Alle gjerder var over alt godt 1,5 meter høge, nå er mye nedrast eller fjernet. Potetkjeller (2) ved sida av huset er oppmurt med stein innvendig og betongfuget, og med inngangsdøra i front.*

Her ser vi hvor grinda (5) til utmarka var. Mellom den store steinen og utmarksgjerdet var det også grind, for adkomst til fjøs /låve bygning lenger øst.

Fra utmarksgrinda ser vi nå bort til ruinene etter fjøs /låve bygning lenger øst

Fjøs /låve bygningen har vært en trebygning med oppmurte vegger mot nord, øst og mot sør i den østre enden. Den har hatt møne retning øst-vest, og med gjødsellageret i den østre enden. Bygningen har hatt plass til en ku og kalv, noen sauer og høns, og kanskje en gris.

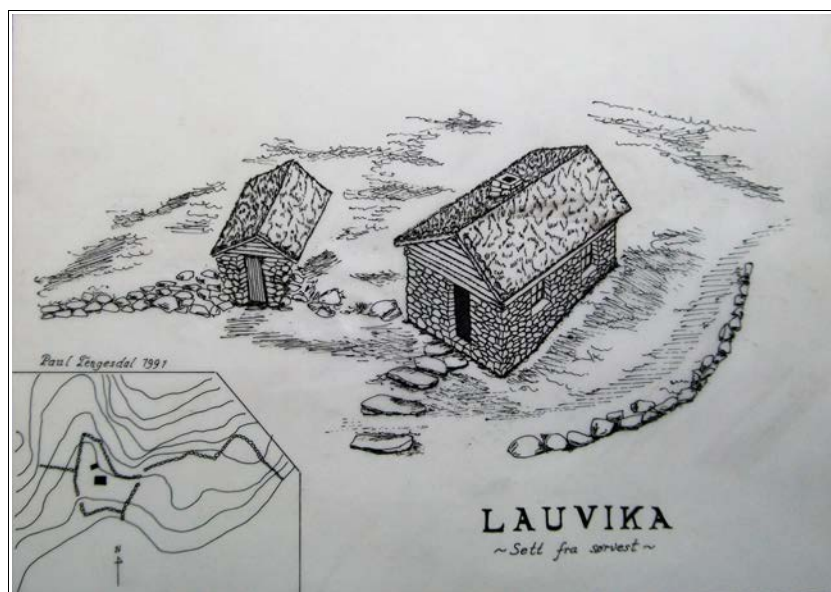

Rester etter muren i østre ende av bygningen hvor gjødsellageret var og med nedsenket golv.

Sett mot vest, helt fra østre utmarksgjerde.

SLIK BOLIGHUSET I LAUVIKA SÅ UT TIDLIGERE

Lauvika slik Valborg Løvbrekke (1907-1997) husker stedet. Valborg bodde her et par års tid fra 1916 sammen med sin mor og sine søsken. Hun gikk på skolen derifra. Fra inngangsdøra på endeveggen kom en inn i et steinkjøkken (vegger, gulv av stein), derfra inn i stova med steinvegger. Hans Holmen (1912-1995) husker fortalt at det i stova var bare en fjøl på veggen – og der hang veggklokka. Husene stod like til uti 1950-åra, da Jakob Odland satte opp et sauehus på grunnen, men både breiere og lenger. Grunnen til potetkjelelleren ved siden av huset står fortsatt.

HUSMENN PÅ ODLAND

Det er først mot slutten av 1800-tallet vi får kjennskap til de første husmenn på Odland, hvem de var og hvor de bodde. Mye tyder på at der har vært fast bosetting utenfor klyngetunet på Odland allerede på 1600-tallet, men ikke noen sammen-hengende bosetting helt fra den perioden. På 1700-tallet og utetter finner vi ingen husmenn. Dette endrer seg omkring 1870. Da blir det reist hus på to nye husmannsplasser, på Monen og i Lauvika. På Monen satte Morten Mortenson fra Odland og Berte opp sitt hus og flyttet inn i 1869. Like etter satte Ola Jonson og Anna opp hus ved siden. Dette stedet ble senere kalt Husmannsægro.

I Lauvika flyttet Aslak Omundson og Siri til stedet omkring 1874. Men på lille juleafta året etter druknet Aslak i Ørsdalsvannet sammen med fire andre. De var på en rotur fra Odlandstøet og oppover vatnet. Når det kom nye eiere på Odland i 1892 måtte familiene på Husmannsægro flytte ut og beboelse-husene ble nedrevet. Morten Mortenson kom ut på lægd mens Ola Jonson og Anna flyttet til Lauvika. Der bodde de til Ola døde i en alder av 95 år. Anna flyttet da til Oremo, til datteren Marta og hennes mann Ole Larsen Hytland som bodde på Solglytt ved Oretjørna. Anna døde i 1933 i en alder av 101 ½ år. Hun hadde fødd 8 barn, og på mange måter gått gjennom et langt og vondt liv. Folk sa at hun levde så ureint at det var helseskadelig, men det tok hun tydeligvis ingen skade av.

Aaland Gård, juni 2016
Paul Tengesdal